

Raškovice

Kraj: Moravskoslezský

Správní obvod: Frýdek-Místek

Nadmořská výška: 395 m n. m.

Počet obyvatel: 2 049

Adresa URL: www.raskovice.cz

Okres: Frýdek-Místek

GPS souřadnice: 49.619748N, 18.472864E

První pís. zmínka: 1305 (719 let)

PSČ: 739 04

Historie obce Raškovice

První zmínky o obci se datují k roku 1305 v soupisu desátků vřatislavského biskupství (Liber fundationis episcopatus Vratislaviensis). V tomto prameni figuruje záznam o osídleném místě zvaném "Holzmul" - pilní mlýn na území obce, také Rudgeri villa, jejíž pojmenování přiřazují historici k Raškovcům. Svě úvahy opírají mimo jiné o charakter zástavby obce, počet usedlostí a rozsah polností, typický pro období tzv. velké kolonizace, soustředěné do 2. poloviny 13. a počátek 14. století. Dnešní název Raškovice figuruje poprvé v Urbáři frýdeckého panství z roku 1573.

Záznamy o počtu osedlých a polnostech v tomto a následujících soupisech poddaných povinností a rozloze půdy, na níž hospodaří, dokládají poměrně rychlý růst vesnice: V roce 1580 měly Raškovice 21 osedlých, ke konci třicetileté války v roce 1636 o 10 více, z toho bylo 19 sedláků a 9 chalupníků. Údaje z roku 1664 již zaznamenávají 41 osedlých, tento počet byl jeden z nejvyšších, nepočítáme - li nedávno založenou Morávku s 59 osedlými. Zápisy z tohoto roku poprvé udávají také 14 rodin bez rolí, i když podle jiných statistických údajů bylo v obci až 50 tzv. kumorníků - námezdních nemajetných osob, které neměly zpravidla ani vlastní dům a bydlely v nájmu. Ve statistikách se výrazně projevila tzv. druhá kolonizace, která postupně využívala vymýcené lesní plochy pro nově zaváděný pastevecký chov ovcí a dobytka. Ten se také stal už v polovině 17. století významnou součástí výnosu frýdeckého panství a důležitým způsobem obživy - přibývalo usedlostí s početnými stády ovcí a „dobytka horního“.

Raškovice se staly pro svou polohu střediskem horského pastevectví, neboť Valaši zakládali svá hospodářství co nejbližší horám. V záznamech o pozemkových držbách a jejich změnách se často uváděl pojem „obora“ ve spojení „valašská obora“ a obory v horách, které neoznačují místo v dnešním významu slova, ale prostor získaný pro chov ovcí a dobytka. O významu obce v této době svědčí i skutečnost, že v roce 1619 je připomínán raškovický fojt jako valašský vojvoda - představitel valašských chovatelů dobytka. Ten choval až 180 kusů „horního dobytka“. Mezi poddanské povinnosti Raškovjanů náležel lov ještřábů, pastýři pak dodávali na frýdecký zámek kuní kožešiny. Výsadou zdejších vlastníků polností byl pronájem lovu pstruhů v Mohelnici a horní Morávce.

Významným doplňkem obživy bylo dřevařství. Raškovice byly jednou z obcí, která měla již v poslední čtvrtině 16. století pilu a místní muži vyráběli přes zimu ve velkém šindele. Pílu však další vlastníci panství Oppersdorfové získali do svého majetku prostřednictvím úmrtního práva. Původ jména obce nemá jednoznačné vysvětlení. Písmák J.L. Mikoláš odvozoval pojmenování od Vojtěcha Rašky, který „ves tu svou čeledí osadil a po něm slula Raškovici“ nebo z lidové pověsti, kdy obec získala jméno od hojného výskytu rašek - červenek (tento pták byl ve znaku obce od roku 1700). Místní názvy Dvorek a Folvark dokládají existenci panského dvora v Raškovcích, který byl i letním

sídlem hrabat Pražmů. František Sláma v knize Pán Lysé hory dokonce mluví o záměčku, v němž Ondráš podle místní pověsti navštívil hraběte Pražmu.

Na rozdíl od okolních obcí, založených za tzv. valašské kolonizace v 16. a 17. století, bylo hospodaření na půdě dominantním způsobem obživy zdejších obyvatel jen do poloviny 19. století.

Na počátku změn stála papírna, založená rodem Pražmů, vlastníků frýdeckého panství, v roce 1778, která využívala bohaté zásoby dřeva a dostatek vody. Ačkoliv prosperovala a dodávala papír i mimo Slezsko, ukončila výrobu v polovině 19. století. Bylo to v době, kdy již v obci pracovala tkalcovna a jednoduché bělidlo na úpravu plátna, založené zdejším majitelem rozsáhlých polností Františkem Adámkem. Provoz bělidla díky dostatku vody a dostupnosti pro podomácké tkalce prosperoval. Proto byl v roce 1885 rozšířen a zdokonalen zavedením strojních mechanismů poháněných vodním kolem. Podomácké tkalcovství se stalo zejména v době, kdy začalo omezování chovu ovcí a koz ve prospěch zalesňování horských luk a pastvin, významným sezónním způsobem obživy v těch rodinách, které neměly dostatek polností pro svou obživu. Produkce se postupně zvyšovala, ale odbyt pro odloučenost místa a uplatňování zboží nepříliš vzdálených mechanických tkalcoven ve Frýdku a Místku postupně klesal. Také úpravně a tkalcovně se přestalo na počátku 20. století dařit, i když majitel se stal významnou osobností v obecní samosprávě se širokými kontakty na českou společnost opavskou a těšínskou. Od roku 1913 zaznamenáváme nového vlastníka továrny - významného odborníka v textilní výrobě Rudolfa Kirchhofa, který se s provozem seznámil nejprve jako ředitel. Krátce po nástupu provedl řadu technických a provozních změn, závod ještě před začátkem 1. světové války rozšířil, do pojmenování podniku se dostal nový výraz „mercerizace“ avizující nové kvality v úpravě textilií. I když válka znamenala značné omezení aktivit, po jejím skončení se naopak provoz rozšiřoval. Závod se specializoval na úpravu tkanin, která dosáhla vynikající pověsti. Poskytoval obživu až 150 zaměstnancům, kterými byli nejen obyvatelé Raškovic, ale také okolních obcí. Z počátku velmi úspěšné podnikání se začalo pro osobní a finanční problémy vlastníků hroutit, rozpad dokonala 2. světová válka. Po ní se provoz stal součástí Slezských bavlnářských závodů, ale zaměření mateřského podniku se odlišovalo na tolik, že úpravna byla na konci roku 1952 zrušena. Dlouho se zdálo, že početní pracovníci zůstanou bez práce - až Ministerstvo všeobecného strojírenství nabídlo výrobu alkalických akumulátorů. Tak se od dubna 1953 ukončila v tomto provozu 127 let trvající textilní výroba a zaměstnanci se museli rychle zapracovat na jiný obor. Změna výrobního programu vyžadovala rekonstrukci objektů a nové technické vybavení, vše se podařilo zvládnout poměrně rychle a první akumulátory měly datum výroby 12. srpna 1953. Provoz byl na základě vzrůstající poptávky rozšiřován, i když následky pro životní prostředí byly téměř katastrofální. V 80. letech 20. století se poprvé zveřejnily důsledky přítomnosti kadmia v lidském těle, zamořena byla půda v okolí i voda. Na druhé straně díky existenci významného podniku v obci se začala měnit její tvář - přibýlo nájemních domů s byty, podnik se podílel na výstavbě občanské vybavenosti. „Akumulátorka“ se stala nedílnou součástí každodenního života obce v dobrém i negativním významu a to až do konce osmdesátých let. Po roce 1990 stejně jako v jiných podnicích došlo k privatizaci i změně názvu podniku. Zanikající významné trhy způsobily, že podnik musel propouštět. V místě ale náhradní pracovníci příležitosti nebyly.

